

ISTORIA ROMÂNIEI ÎN SIMBOLURI FEMININE

*Rodica ȘORONESCU, economist
Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași*

Am ales să discut astăzi despre valorile istorice în simboluri feminine deoarece, trăim într-o perioadă de profunde schimbări ale echilibrelor sociale, morale și spirituale, o perioadă în care, puterea și independența femeii, deși de o importanță incontestabilă, riscă să piardă din esența frumuseții și eleganței cu care a fost inzestrată.

În ceea ce privește echilibrul dintre putere și eleganță, istoria României este țesută atât în război și sânge, în demnitate și independență, în patriotism cât și în parfum de femeie, femeie ce și-a câștigat locul în legendă la granița dintre datoria față de familie și datoria față de țară. Poate că vremurile trecute nu au fost atât de îngaduitoare cu femeia, așadar, aceste exemple merită cu atât mai mult, recunoașterea și respectul nostru.

De la mamele ce și-au dedicat întreaga viață familiei asigurând echilibrul de bază al societății la femeile ce și-au dedicat viața visului de a excela în științe, arte sau chiar pe front, femeia, în toată esența ei, trebuie definită prin multitudinea resurselor ei sufletești, intelectuale și biologice, așadar, putem vorbi de valoarea feminină ca un echilibru bio-psiho-social și emoțional.

În istoriografia noastră milenară virtuți precum vitejia, demnitatea, atașamentul față de pământul natal sunt frecvent asociate neamului dacilor și urmașilor, fiind de netăgăduit că aceste nobile calități s-au datorat cu prisosință și grijii materne, care este autoritatea supremă ce a făcut posibilă supraviețuirea până aproape de zilele noastre a substratului dacic. De-a lungul istoriei noastre zbuciumate, femeile mame, surori și fiice, au dus mai departe elementele culturii și civilizației proprii, atunci când armele bărbaților nu au mai putut opri dușmanii, răzbunându-i astfel pe cei ce au căzut apărând glia stramoșească. Am în vedere scena 65 de pe Columna Traiană, unde, în preajma unei clădiri, interpretate de Radu Vulpe ca templu, un grup de femei dăce, posibil preotese, torturează prizonieri romani folosindu-se de torțe.

Ca urmași demni o am în vedere pe Ecaterina Teodoroiu, cea care în timpul Primului Război Mondial a hotărât să lupte activ din dorința de a-și răzbuna familia distrusă și, a cerut permisiunea comandantului Diviziei 2 să fie transferată într-o unitate de combatanți. A luptat pe front ca soldat, a fost apoi promovată și feliicitată personal de Regele Ferdinand.

În Constituția României din 1866 se preciza "dreptul la asociere garantat tuturor cetățenilor țării". Pornind de la acest drept femeile încep să devină vizibile prin asociații și organizații, care au avut inițial un specific de binefacere și încercau să promoveze drepturile femeilor, cum a fost "Uniunea Educatoarelor Române", fondată la Iași în 1908, care avea ca obiective „să

pregătească adevărata emancipare economică și culturală a femeii române”.

Emanciparea s-a creat prin educație, iar accesul la educație în Vechiul Regat a fost extins după independență, însă era prezentă tendința de a nu încuraja femeile să studieze, trecând printr-un proces dublu, atât de includere cât și de excludere socială. Era permis accesul în universități, dar în realitate nu foarte multe femei erau absolvente de facultate, iar după absolvire aveau în continuare nevoie de suportul financiar al unui bărbat, marcând această perioadă în cea a premiselor mișcării feministe, care milita pentru „iluminarea clasei feminine”.

În anul 1920, Mitropolitul Miron Cristea a rostit o cuvântare în care arată rolul femeii în dezvoltarea neamului, lauda pe bunele creștine, care într-un ceas de grea cumpănă, au luat apărarea bisericii străbune: „Viitorul este în mâna femeilor, pentru că ceea ce devine omul, aceea el devine pe urma mamei sale, oameni cu suflet nobil au avut mame nobile și evlavioase; furtunile, suferințele trec și omul se întoarce la religia sa, la acea credință pe care a învățat-o de pe buzele mamei sale, de aceea dea Domnul să păstrați de-a pururea credința.”

Fiecare popor are marile sale valori, iar România are un număr impresionant de personalități care au purtat cu cinste imaginea țării noastre peste hotare și au influențat generații de-a rândul prin performanțele lor. Evidențierea unor personalități remarcabile care și-au adus contribuția la dezvoltarea umanității reprezintă adevărate modele de urmat.

Femeile Neamului Romanesc au fost deschizătoare de drumuri în numeroase domenii, au excelat în arte, literatură, știință, au influențat direct sau discret, sfera politicului și au luptat pentru visurile și idealurile lor cu un sistem care, nu le-ar fi dat nici o șansă, dar au învins în mod extraordinar, devenind pioniere atât în domeniile de activitate cât și deschizătoare de drumuri pentru noile generații.

Prima femeie inginer din Europa a fost o româncă, Elisa Leonida Zamfirescu. A încercat să urmeze cursurile Facultății de Drumuri și Poduri din București, dar a fost respinsă tocmai din cauză că era femeie. Ulterior, aceasta a mers la studii în Germania, devenind în 1912 prima femeie inginer de pe continent.

Prima româncă aviator a fost Elena Caragiani Stoenescu, a studiat la Aerial League School, dar i-a fost refuzată diploma de absolvire, pe motiv că e femeie. Mai târziu, în 1914, a reușit să își ia brevetul de pilot în Franța.

Prima femeie din lume care a primit o diplomă de doctor în Drept a fost Sarmiza Bilcescu. Aceasta a mers la cursurile Facultății de Drept din Paris și a absolvit în 1890, devenind doctor în Drept.

Primul inginer silvicultor din lume de sex feminin a fost tot femeie. Pe numele ei Aurora Gruescu, aceasta a terminat studii de silvicultură în București și a fost singura femeie într-o promoție de absolvenți de gen masculin.

Elena Văcărescu a fost prima femeie româncă membră a Academiei

Franceze, o persoană recunoscută pentru bogata sa activitate literară din Paris. A primit din partea prestigioasei instituții un premiu pentru volumul „Chants d’Aurore” („Cântecele zorilor”). În 1925 aceasta a devenit și membră a Academiei Române.

Elena Negruzzi, a fost prima femeie avocat, o persoană care a întâmpinat numeroase dificultăți până să fie admisă în Barou. Acesteia i s-a permis accesul în profesie doar după șase ani de încercări și respingeri sistematice, toate din cauză că era femeie.

Sofia Ionescu a fost o femeie care s-a remarcat în domeniul medicinei, aceasta fiind prima doctoriță care a făcut o operație pe creier. Evenimentul s-a produs în 1944 și a fost o intervenție de succes asupra unui copil care fusese victima unui bombardament în timpul războiului.

Prima alpinistă care a urcat pe Alpii Elvețieni a fost Elena Ghica, o femeie care provenea din înstărita familie Ghica și care, la vârsta de 10 ani vorbea deja 9 limbi străine, iar la 14 ani a tradus în germană „Iliada” lui Homer.

În domeniul arhitecturii, pionieră în rândul femeilor române este Virginia Andreescu Haret. A urmat cursurile Universității de Arhitectură, devenind, mai tâziu, prima arhitectă din România și a zecea din lume.

Cecilia Cutescu-Storck a fost prima profesoară la o universitate de artă din Europa. Aceasta a fost pictoriță și a avut o influență majoră asupra artelor în perioada interbelică, absolvind cursurile Academiei de Arte Plastice din București.

Irina Burnaia (1909 - 1997) a fost prima femeie pilot care a zburat peste Carpați.

Smaranda Brăescu a fost prima aviatore care a doborât, în 1931, recordul mondial pentru parașutismul practicat de femei printr-un salt de 6.000 de metri. Ea a fost și primul pilot din Europa care a obținut brevet în SUA.

Prima româncă ce a zburat în condiții de ceață peste Marea Baltică, dar și pilot care a participat la raiduri aeriene a fost Marina Știrbey

Regina Maria – prima femeie membră a Academiei Franceze de Arte Frumoase.

Medic și cercetătoare în psihologia infantilă, Florica Bagdasar (1901 - 1978) a fost prima femeie ministru din România.

Martha Bibescu a publicat peste 40 de cărți, este celebră drept scriitoare și a condus un spital în timpul ocupației germane din 1917-1918.

Asociația pentru Emanciparea Femeilor a fost fondată în 1911 de Eugenia Reuss-Ianculescu, o activistă feministă româncă, aceasta susținând și modificări legislative pentru susținerea femeilor, salariu egal cu al bărbaților, dreptul acestora de a avea acces în diverse profesii - precum cea de avocat.

Calypso Botez a fost mai ales activistă pentru drepturile femeilor. A studiat istoria și filosofia la Universitatea din Iași.

Sofia Nădejde a fost publicistă, romancieră și activistă pentru drepturile

omului. A fost prima care a contestat celebrul citat al lui Titu Maiorescu, potrivit căruia femeile sunt mai puțin inteligente decât bărbații și a condus, astfel, mai multe cercetări pentru a dovedi contrariul.

Elisabeta Rizea: o femeie cu o putere interioară incredibilă, care a luptat împotriva regimului comunist și, din această cauză, a și stat la închisoare timp de șase ani. După ce a fost eliberată, a continuat să lupte, iar ulterior a fost arestată și încarcerată pentru 25 de ani. În 1964 a fost eliberată.

Prima gimnastă care a primit nota 10 în istoria gimnasticii a fost româncea Nadia Comăneci, obținând această performanță în 1976 la Jocurile Olimpice de la Montreal. Succesul ei este apreciat și astăzi, fiind recunoscută drept una dintre cele mai celebre gimnaste din lume

Prima soprană care a avut vreodată un rol principal într-un spectacol, scris special pentru ea, a fost Hariclea Darclee, care a interpretat faimoasa Tosca.

Smaranda Gheorghiu – prima femeie care a călătorit la Polul Nord

Dacă este să ne referim la ideologia religioasă, deosebit de importantă în istoria țării noastre, indiferent la cine ne referim - Sfinții Părinți, Bărbați înțelepți care, fie că au fost mucenici, fie au fost teologi de renume sau oameni ai faptelor mari, toți au avut în spate ființe minunate - femei și mame creștine. Modelul acestora din urmă a fost mereu Maica Domnului, cea care a suferit alături de Fiul ei. Istoria Bisericii ne ofera exemple deosebite în acest sens. Sfânta Teodora de la Sihla este singura sfântă din Biserica creștin-ortodoxă, româncă. Ne referim deasemeni și la mamele ce au ajuns în paginile pildelor și poveștilor ortodoxe, cum ar fi Emilia, mama Sfântului Vasile cel Mare, Antuza, mama Sfântului Ioan Gură de Aur, Irina, mama Sfântului Fotie cel Mare, Marta, mama Sfântului Simeon Stâlpnicul, mame ce au oferit exemplul de credință, nădejde și dragoste nemărginită.